

ทิพย์ ชันแก้ว¹, เอกฉัตร จารเมธีชน²

Thip Khankeaw¹, Ekkachat Jarumetheechon²มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์¹⁻²Mahachulalongkornrajavidyalaya University Buriram Buddhist college¹⁻²

E-mail: kee_s@windowslive.com

ได้รับบทความ: 6 กันยายน 2566; แก้ไขบทความ: 30 ตุลาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 15 พฤศจิกายน 2566;

เนื่องจากหลักสูตรครุศาสตรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สาขาวิชาสอน
 ภาษาไทยทั้งระดับปริญญาบัณฑิต ปริญญามหาบัณฑิต และปริญญาดุษฎีบัณฑิต เน้นการแก้ปัญหาและ
 พัฒนาการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ให้มีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการทางวิจัย บทความนี้จึงมีความประสงค์เพื่อ
 ศึกษาและเสนอทิศทางการวิจัยด้านการสอนภาษาไทย ซึ่งได้ทิศทางดังนี้ ทิศทางด้านหลักสูตรมีความสำคัญต่อ
 การศึกษาวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนากิจการการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงต้องทำความเข้าใจหลักสูตรในด้านมาตรฐาน
 การเรียนรู้ และตัวชี้วัดต่างๆ ให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดการวิจัยตรงจุดที่ต้องการแก้ปัญหาและพัฒนาทิศทางด้านภูมิ
 ปัญญาท้องถิ่น ทิศทางด้านภาษาและวรรณกรรม ทิศทางด้านศาสตร์การสอน ก็เป็นทิศทางที่ควรดำเนินการ
 วิจัยเพื่อนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหาและพัฒนากิจการการเรียนรู้ภาษาไทยได้

คำสำคัญ: ทิศทางการวิจัย, การจัดการเรียนรู้, ภาษาไทย

Because of the education curriculum of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, the program in teaching Thai language at the bachelor's degree, master's degree, and doctoral degree focuses on solving problems and developing effective learning of Thai language through research processes. This article, therefore, aims to study and propose the way of researching in teaching Thai language, which is as follows: The way of curriculum is important for research studies to solve problems and develop learning management. Researchers must have a clear

understanding of the curriculum in terms of learning standards and indicators to conduct research at the point they need to solve problems and develop it. The way of local wisdom, the way of language and literature, and the way of teaching science are the ways that should be conducted to bring research results to solve problems and develop Thai language learning management.

Keyword: The direction of Research; Instruction; Thai Language.

บทนำ

แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และพ.ศ. 2553 ถือว่าการจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยจัดโครงสร้างและกระบวนการให้มีเอกภาพด้านนโยบาย และหลากหลายในแนวปฏิบัติกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น โดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้ พร้อมจัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภท การศึกษา ส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พร้อมระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา โดยให้บุคลากร ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่วนการศึกษาเฉพาะทางของกระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ ให้จัดตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้น โดยคำนึงถึง นโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

กระบวนการจัดการศึกษาทุกระบบให้ยึดหลักการว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาวิธีการจัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเกิดทักษะที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ให้ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความต้องการ และความสนใจ ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้ไปสอดคล้องกับแนวการพัฒนาคนในศตวรรษที่ 21 คือ ให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีความรักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 23)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นหนึ่งใน 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล การพัฒนาทางสมอง และพหุปัญญา ซึ่งมีสาระการเรียนรู้ คือ ความรู้ ทักษะ และวัฒนธรรม การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่า ภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ ดังที่ เอกฉันท จารุเมธีชน (2539: 1-2) กล่าวไว้ว่า คนไทยเป็นผู้

โชคดีมีภาษาของตนเอง และมีอักษรไทยเป็นตัวอักษรประจำชาติ อันเป็นมรดกล้ำค่าที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ อันเป็นเครื่องแสดงว่าไทยเราเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมสูงส่งมาแต่โบราณกาล คนไทยผู้เป็นเจ้าของภาษาควรมิใจที่ชาติไทยใช้ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติมาแล้วหลายศตวรรษ ดังพระบรมราชโองาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่ราชโอรส 4 พระองค์ ก่อนไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศว่า “เราศึกษาภาษาต่างประเทศเป็นกุญแจไขความรู้ เราศึกษาภาษาไทยเป็นสื่อให้ความรู้ปรากฏแก่คนอื่น” ซึ่งสอดคล้องกับพระราชดำรัสของสมเด็จพระชนินธุาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ความว่า ภาษานอกจากเป็นเครื่องมือสื่อสารแสดงความรู้สึนึกคิดของคนทั่วโลกแล้ว ยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นวัฒนธรรม อารยธรรม และเอกลักษณ์ประจำชาติอีกด้วย ไทยเป็นประเทศที่มีชนบประเพณี ศิลปกรรมและภาษา ซึ่งเจริญรุ่งเรืองมาแต่อดีตกาล เราผู้เป็นอนุชนจึงควรมิใจ ช่วยกันผดุงรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีบรรพบุรุษได้อุตส่าห์สร้างสรรค์ขึ้นไว้ให้เจริญสืบไป

เพื่อสนองหลักการเหตุผล แนวคิดดังกล่าวข้างต้น จึงควรศึกษาและนำเสนอแนวทางในการวิจัยด้านการสอนภาษาไทย เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้อวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

ทิศทางด้านหลักสูตร

1. ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร

เรื่องเกี่ยวกับหลักสูตรนั้น นิรดา เวชญาติลักษณ์ (2565: 1-2) ได้ให้ความหมายและความสำคัญไว้ว่า หลักสูตรเป็นข้อกำหนดจุดหมาย โครงสร้างของเนื้อหาวิชา แผนการจัดการเรียนรู้ โปรแกรมการศึกษา การจัดเนื้อหากิจกรรมประสบการณ์ต่างๆ หรือศาสตร์ต่างๆ ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นวิธีการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดหมายนั้นๆ จากความหมายข้างต้น จึงอาจกล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรได้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องมือนำไปสู่เป้าหมาย เป็นหัวใจสำคัญที่จะพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะ ทศณะคติ และอัตลักษณ์ เป็นพลเมืองที่ดีมีศักยภาพในการพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้า ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม หลักสูตรเป็นส่วนสำคัญในการวางรากฐานคุณภาพของคนในชาติ โดยการกำหนดกรอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สังคมคาดหวัง ส่งเสริมความเจริญอกงาม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่ออยู่ในสังคมโลกอย่างมีความสุข

2. องค์ประกอบและประเภทของหลักสูตร

เนื่องจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมาย โครงสร้างของเนื้อหาวิชา และแผนการจัดการเรียนรู้ ในโปรแกรมจัดการศึกษา รวมทั้งการจัดเนื้อหาและกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายนั้นๆ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 8 ส่วน คือ 1) เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายทั่วไปเนื้อหาวิชา 3) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ 4) การเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ 5) การ

เสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อ 6) การเรียนการสอนและแหล่งวิชาการในชุมชน 7) การนำหลักสูตรไปใช้สอน และ 8) การประเมินหลักสูตร ส่วนประเภทของหลักสูตรนั้นมีการกล่าวไว้หลายหลักคิดที่อาจประมวลได้ 9 ประเภท คือ 1) หลักสูตรรายวิชาเน้นเนื้อหาวิชา 2) หลักสูตรสหพันธวิชา 3) หลักสูตรบูรณาการ 4) หลักสูตรหมวดวิชา 5) หลักสูตรวิชาแกนกลาง 6) หลักสูตรที่เป็นทักษะยึดกิจกรรมและประสบการณ์ 7) หลักสูตรที่เน้นสมรรถฐานความสามารถเชิงปฏิบัติ 8) หลักสูตรที่เน้นกิจกรรมและปัญหาสังคม และ 9) หลักสูตรที่เน้นความสนใจของแต่ละบุคคล

3. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 วิสัยทัศน์หลักสูตรแกนกลาง

หลักสูตรแกนกลางมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ผู้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

3.2 หลักการสำคัญของหลักสูตรแกนกลาง มีลักษณะคือ

- 1) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อเป็นความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้สำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะ เจตคติ และคุณธรรมพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
- 2) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
- 3) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- 4) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้
- 5) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 6) เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ได้ทุกระบบ

3.3 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาตามหลักสูตรแล้ว จะมีสิ่งที่เกิดขึ้นดังต่อไปนี้

- 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

5) มีความสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะมุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

3.4 สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสารการเรียนรู้ ดังนี้

1) ภาษาไทย : ความรู้ทักษะและวัฒนธรรม การใช้ทักษะเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ

2) คณิตศาสตร์ : การนำความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิตและศึกษาต่อ การมีเหตุผล มีเจตนาที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

3) วิทยาศาสตร์ : การนำความรู้ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาย่อยอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์

4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม : การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดีศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักธรรมชาติและภูมิใจในความเป็นไทย

5) สุขศึกษาและพลศึกษา : ความรู้ทักษะและเจตคติ ในการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธี และทักษะในการดำเนินชีวิต

6) ศิลปะ : ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการสร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพ และการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี : ความรู้ ทักษะเจตคติในการทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้เทคโนโลยี

8) ภาษาต่างประเทศ : ความรู้ ทักษะเจตคติ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพ

3.5 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีจุดเน้นคือให้มีความรู้ทักษะและวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทยและภูมิใจในภาษาประจำชาติ จึงได้มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ จำนวน 5 มาตรฐาน ดังนี้

1) สาระที่ 1 มาตรฐาน ท 1.1

สาระที่ 1 การอ่าน เป็นการอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอและมีการยทในการอ่าน

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหารจากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีการยทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ข้อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจ ดีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ข้อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน

และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาท และมีนิสัยรักการอ่าน

2) สารที่ 2 มาตรฐาน ท 2.1

สารที่ 2 การเขียน เป็นการเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ผู้เรียนมีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ผู้เรียนมีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ผู้เรียนสามารถเขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่าย ชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษา เขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชีวประวัติ อัตชีวประวัติและประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงงาน

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ผู้เรียนสามารถเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่าง ๆ เขียนบันทึกรายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิง ผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

3) สารที่ 3 มาตรฐาน ท 3.1

สารที่ 3 การฟัง การดู และการพูด เป็นการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ผู้เรียนสามารถเล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดูพูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ผู้เรียนสามารถพูดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับ เรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้ง ประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่างๆ อย่างชัดเจน พุดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพูดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมี มารยาทในการดูและพูด

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ผู้เรียนสามารถพูดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พุดรายงานเรื่อง หรือ ประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพูด พูดในโอกาสต่างๆ ได้ตรงตาม วัตถุประสงค์ และพูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิดการใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการ พุดในโอกาสต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะ โต้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4) สารที่ 4 มาตรฐาน ท 4.1

สารที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย เป็นธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศ ในภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ผู้เรียนสามารถสะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่ายๆ แต่งคำ คล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ผู้เรียนสามารถสะกดคำและเข้าใจความหมายของ คำ สำนวน คำพังเพย และสุภาษิต รู้และเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำ

ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ผู้เรียนเข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลี สันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่น ๆ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยค ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการ และไม่เป็นทางการ และแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ผู้เรียนเข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ร่าย และฉันท ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์ และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

5) สารที่ 5 มาตรฐาน ท 5.1

สารที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นการวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษา ข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้อง เล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรักใคร่ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ผู้เรียนเข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการ อ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยาน และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ผู้เรียนเข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ผู้เรียนสามารถสรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรม และบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษา

และวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง

4. หลักสูตรระดับอุดมศึกษา

กฎกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและวรรณกรรมว่าด้วยมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ที่ให้ไว้ ณ วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2565 มีประเด็นที่ควรนำมาเสนอในที่นี้คือ ข้อ 3 ในกฎกระทรวงนี้

“สถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า สถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาและต่ำกว่าปริญญา ทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน

“มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่กำหนดขึ้นตามระดับ การศึกษาแต่ละระดับ

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับจากการศึกษา ฝึกอบรมหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติหรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่าง การศึกษา

“หลักสูตรการศึกษา” หมายความว่า หลักสูตรระดับปริญญาและต่ำกว่าปริญญาตามที่ คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด ซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติ

ข้อ 7 ในกฎกระทรวงนี้

ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับมาตรฐาน คุณวุฒิอุดมศึกษาต้องมียังน้อย 4 ด้านดังต่อไปนี้

1) ด้านความรู้	3) ด้านจริยธรรม
2) ด้านทักษะ	4) ด้านลักษณะบุคคล

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาเรื่องรายละเอียดผลการเรียนรู้ตามมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 ข้อ 4 ระบุว่า ผลการเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ ต้องสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษา วิชาชีพ ประเทศชาติ และบริบทโลกประกอบด้วยอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่

ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ หรือต่อยอดความรู้ในการประกอบอาชีพ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดความแคล่วคล่อง ว่องไวและชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนางานวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตนและพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิต ในยุคดิจิทัล

จริยธรรม (Ethics) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึง ความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

ลักษณะบุคคล (Character) หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยและค่านิยมที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพและสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

5. รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้านตามคุณวุฒิแต่ละระดับ

5.1 ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่ สัมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ หรือต่อยอดความรู้ในการประกอบอาชีพ ดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล โครงสร้างของความรู้สำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

- 1) ความรู้เชิงสาระ/หลักการ ความรู้เชิงกระบวนการ และความรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต
- 2) ความรู้ที่จำเป็นต่อการเชื่อมโยง การปรับใช้ การต่อยอดความรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาและการทำงานร่วมกัน

*หมายเหตุ ยกเว้นคุณวุฒิระดับอนุปริญญา

การสร้างสิ่งใหม่ หมายถึง กระบวนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งทำให้ได้ผลผลิตใหม่ที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ สิ่งของ กระบวนการ ระบบ แนวคิด อันเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นจากความคิดริเริ่ม หรือความคิดสร้างสรรค์ใหม่ หรือมีการพัฒนาต่อยอด ประยุกต์ และปรับปรุง ให้สามารถใช้ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทใหม่ วิถีชีวิตใหม่ หรือความต้องการใหม่

การสร้างองค์ความรู้ใหม่ หมายถึง กระบวนการวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยประเภทต่าง ๆ ซึ่งทำให้ได้ผลผลิต หรือข้อค้นพบจากการวิจัย เป็นแนวคิด ทฤษฎี หรือสาระความรู้ใหม่ที่จะช่วยในการส่งเสริมหรือพัฒนา ศาสตร์ในสาขานั้น หรือส่งเสริมให้เกิดการสร้างศาสตร์ใหม่แบบบูรณาการ

5.2 ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดความแคล่วคล่อง ว่องไว ชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาคณะ และพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล โครงสร้างของทักษะสำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

- 1) ทักษะการปฏิบัติงานตามวิชาชีพ หรือตามศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
- 2) ทักษะทั่วไป ประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้ ทักษะส่วนบุคคล ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่นำไปสู่การพัฒนางาน วิชาชีพ การดำรงชีวิตและการทำงานเพื่อสร้างสรรค์องค์กรและสังคม ซึ่งเหมาะสมกับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

หลักสูตรต้องอ้างอิงทักษะจากกรอบแนวคิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ Top 10 Skills ของ World Economic Forum

ตัวอย่างทักษะ : ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (inquiry skills) การคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) การแสดงเหตุผล (reasoning) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การเรียนรู้ (learning) การสื่อสาร (communication) ความร่วมมือร่วมพลัง (collaboration) การทำงานเป็นทีม (team working) ความเป็นผู้นำ (leadership) ความเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship) การแก้ไขปัญหา (problem solving) การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทักษะการทำงานที่หลากหลาย (multitasking skills)

5.3 จริยธรรม (Ethics) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

โครงสร้างของจริยธรรมสำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

- 1) การกระทำที่เป็นไปตามกฎกติกา และเกิดประโยชน์ต่อสังคม
- 2) การหลีกเลี่ยงการกระทำสิ่งผิดกฎกติกาของสังคม และไม่ทำผิดกฎหมาย

ทั้งนี้ หลักสูตรต้องกำหนดจริยธรรมที่เหมาะสมกับสาขาวิชาในแต่ละระดับคุณวุฒิ และจริยธรรมเฉพาะวิชาชีพที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพ หรือประชาคมวิชาชีพ หรือจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ

ตัวอย่างจริยธรรม : การกระทำที่มีจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีจิตใจเมตตา ความโอบอ้อมอารี การมีจิตสาธารณะ การรักษาสีงแวดล้อม เป็นต้น

การกระทำที่ไม่ถูกจริยธรรม เช่น การคัดลอกผลงาน การทุจริตทางวิชาการ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การละเมิดสิทธิเสรีภาพ การลักขโมย การทุจริตการสอบ การฉ้อโกง การไม่กระทำตามสัญญา การโฆษณาสรรพคุณของสินค้าเกินจริง การกระทำที่เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องที่ไม่ถูกต้อง เป็นต้น

5.4 ลักษณะบุคคล (Character) หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ค่านิยมที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

โครงสร้างของลักษณะบุคคลสำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

- 1) ลักษณะบุคคลทั่วไป
- 2) ลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ หรือตามศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างลักษณะบุคคล : บุคลิกที่น้าเชื่อถือ เป็นมิตร มีเสน่ห์ เป็นผู้นำ นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีเมตตา กรุณา รักการทำงานเป็นทีม ช่างสังเกต คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล ค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง การรักษาสิ่งแวดล้อม ความพอเพียง ความเท่าเทียมกันในสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคม ยอมรับความแตกต่างในสังคม ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ความรับผิดชอบ อดทนในการทำงานตามวิชาชีพ ความรอบคอบ ความละเอียดถี่ถ้วน เป็นแบบอย่างได้ บุคลิกภาพดี มีการสื่อสารที่ดี คิดเป็นระบบ เชื่อมมั่นในตนเอง มีสุนทรียนิยม มีศิลปนิสัย มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ รักการเล่น รักการแสดง เป็นนักบริหารจัดการ มีความคิดเชิงตรรกะ ความเป็นผู้ประกอบการ การรู้ดิจิทัล (digital literacy) และการรู้เท่าทันสื่อ (media literacy) เช่น การรู้เทคโนโลยี (technology literacy) การรู้สารสนเทศ (information literacy) การรู้

เกี่ยวกับสิ่งที่เห็น (Visual literacy) การรู้การสื่อสาร (communication literacy) การรู้สังคม (social literacy) เป็นต้น

ทั้งนี้ ทุกหลักสูตรต้องกำหนดลักษณะบุคคลที่เป็นลักษณะบุคคลทั่วไปที่เหมาะสมสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรและสถาบัน ส่วนหลักสูตรวิชาชีพ ควรกำหนดลักษณะบุคคลเฉพาะวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพด้วย โดยอาจเลือกลักษณะบุคคลทั่วไปมากำหนดเป็นคุณสมบัติที่เป็นจุดเน้นให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร

ทิศทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular wisdom) เป็นพื้นความรู้ของท้องถิ่นที่เกิดจากการสั่งสมและพัฒนาเรื่อยมา ซึ่งความรู้เหล่านั้นเป็นมูลฐานให้เกิดพลังสร้างสรรค์สังคมท้องถิ่นให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างสันติและมีความสุขตลอดมา เป็นความรู้ที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ของคนกับคน คนกับธรรมชาติ และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยรับการสืบทอดในลักษณะของการต่อยอดจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งเมื่อสังเคราะห์เป็นประเภทแล้ว มีตัวอย่างคือ

- 1) ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม
- 2) ภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
- 3) ภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทย
- 4) ภูมิปัญญาด้านจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5) ภูมิปัญญาด้านธุรกิจชุมชน
- 6) ภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม
- 7) ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม
- 8) ภูมิปัญญาด้านศาสนาและประเพณี
- 9) ภูมิปัญญาด้านโภชนาการ
- 10) ภูมิปัญญาด้านนันทนาการ ฯลฯ

ทิศทางด้านภาษาและวรรณกรรม

การวิจัยการสอนภาษาไทยในด้านภาษาและวรรณกรรม มีหลายเรื่องหลายประเด็นที่ผู้วิจัยจะเลือกทำเพื่อนำผลมาใช้แก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เช่น

1) ด้านภาษาศาสตร์และหลักภาษา	12) ด้านจารึก
2) ด้านการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม	13) ด้านวรรณกรรมและละคร
3) ด้านวรรณคดีและวรรณกรรมเปรียบเทียบ	14) ด้านวรรณกรรมสดุดี
4) ด้านลักษณะคำประพันธ์	15) ด้านวรรณกรรมท้องถิ่น

5) ด้านหนังสือและแบบเรียน	16) ด้านหนังสือสำหรับเด็ก
6) ด้านตีความภาษา	17) ด้านวรรณกรรมศาสนา
7) ด้านภาษาไทยธุรกิจ	18) ด้านวรรณกรรมชนบทประเพณี
8) ด้านการอ่าน	19) ด้านคติชนวิทยา
9) ด้านการเขียน	20) ด้านภาษากับวัฒนธรรม
10) ด้านภาษาถิ่น	21) ด้านระบบเสียง ระบบคำ ระบบประโยคในภาษาไทย
11) ด้านภาษาต่างประเทศในภาษาไทย	ฯลฯ

ทิศทางด้านศาสตร์การสอน

ทิศทางด้านศาสตร์การสอนจะนำเสนอตามแนวทางในหนังสือเรื่องศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของทิศนา ขัมมณี (2553) เพื่อผู้สนใจวิจัยด้านการสอนภาษาไทยจะได้เลือกเอาแนวคิด ทฤษฎีหรือกระบวนการสอนอย่างใดอย่างหนึ่งมาเป็นเครื่องในการวิจัย เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 20 และการประยุกต์สู่การสอน

1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

- ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์
- ทฤษฎีการวางเงื่อนไข

1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism)

- ทฤษฎีเกสตัลต์
- ทฤษฎีสนาม
- ทฤษฎีเครื่องหมาย
- ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา

1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

- ทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์
- ทฤษฎีการเรียนรู้ของรอเจอร์ส
- แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของโคมส์

1.4 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน (Eclecticism)

- ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย

2. ทฤษฎีการเรียนรู้และการสอนร่วมสมัย

2.1 ทฤษฎีทฤษฎีปัญหา (Information Processing Theory)

2.2 ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)

2.3. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of Co-operative Learning)

3. หลักการและแนวทางการจัดการเรียนการสอน

- 3.1 การจัดการเรียนรู้ทางตรงโดยใช้ผลวิจัย
- 3.2 การจัดการเรียนรู้แบบใช้ทฤษฎีการเรียนรู้
- 3.3 การจัดการเรียนรู้แบบเน้นตัวผู้เรียน
- 3.4 การจัดการเรียนรู้แบบเน้นความรู้ ความสามารถ
- 3.5 การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์
- 3.6 การจัดการเรียนรู้แบบเน้นปัญหา
- 3.7 การจัดการเรียนรู้แบบเน้นทักษะ กระบวนการ
- 3.8 การจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
- 3.9 การจัดการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
- 3.10 การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์
- 3.11 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของนักการศึกษาไทย
- 3.12 การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสากล ฯลฯ

สรุป

จากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่มีความมุ่งหมาย เพื่อปริญญามหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต ที่มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสาระที่เกี่ยวกับภาษาไทยและการสอนภาษาไทยอย่างมืออาชีพ มีศาสตร์และศิลป์ในการสอนภาษาไทย มีความรู้ความสามารถในการสอนภาษาไทยโดยกระบวนการวิจัย สร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีความสามารถบูรณาการหลักการในพระพุทธศาสนากับการสอนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับรายวิชา 623102: การวิจัยทางการสอนภาษาไทย มีคำอธิบายรายวิชาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เบื้องต้น และคำอธิบายรายวิชา 819101: ระเบียบวิธีวิจัยการสอนภาษาไทย ก็กำหนดให้ศึกษาระเบียบวิธีวิจัยและการออกแบบการวิจัยทางภาษาวรรณกรรม คติชนวิทยา และการสอนภาษาไทย รวมถึงสถิติการวิจัยขั้นสูง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรนั้น จึงได้ศึกษาและนำเสนอทิศทางการวิจัยด้านการสอนภาษาไทย เพื่อให้องค์ความรู้ เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยในระดับต่างๆ ของหลักสูตร ผลการศึกษาได้เสนอทิศทางการวิจัยดังนี้

ทิศทางด้านหลักสูตร

หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาคนให้มีความรู้ทักษะ ทศนะคติและอัตลักษณ์ เป็นพลเมืองที่มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการวิจัยด้านใด

เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้จึงต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจทุกกรอบด้าน สำหรับหลักสูตรในการจัดการศึกษาของไทย มีระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ซึ่งแต่ละหลักสูตรและแต่ละระดับก็จะมีข้อกำหนดเฉพาะของหลักสูตรนั้นๆ

ทิศทางด้านมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ในมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 8 กลุ่มสาระนั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ไว้ 5 มาตรฐาน คือ การอ่าน; การเขียน; การฟัง; การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทยและวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งมีการกำหนดตัวชี้วัดของการศึกษาแต่ละระดับไว้ชัดเจน

ทิศทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพื้นความรู้ของท้องถิ่นที่สั่งสมและพัฒนาเรื่อยมาจนสามารถนำมาพัฒนาพัฒนาต่อยอดให้เกิดการพัฒนามนุษย์และสังคมได้ เช่น ภูมิปัญญาเรื่องเกษตรกรรม แพทย์แผนไทย ภาษา วรรณกรรม ศาสนา ประเพณี ความเชื่อ เป็นต้น

ทิศทางด้านภาษาและวรรณกรรม

ภาษาและวรรณกรรมเป็นปัจจัยหลักของการศึกษาด้านภาษาไทย และผู้ศึกษาทางด้านการสอนภาษาไทยสามารถทำวิจัยด้านนี้เพื่อส่งผลการแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เช่น เรื่องเกี่ยวกับภาษาและภาษาศาสตร์ เรื่องการวิจารณ์วรรณกรรมและภาษาการศึกษา เรื่องวรรณคดีเปรียบเทียบ เรื่องของคำประพันธ์ เรื่องแบบเรียน เรื่องการตีความ เรื่องภาษาไทยธุรกิจ เรื่องการอ่าน การเขียน การพูด เรื่องด้านจารึกโบราณ เรื่องวรรณกรรมการละคร เรื่องวรรณกรรมชนบประเพณีและศาสนา เรื่องหนังสือสำหรับเด็ก เรื่องภาษากับวัฒนธรรม ฯลฯ

ทิศทางด้านศาสตร์การสอน

การวิจัยด้านการสอนภาษาไทย ผู้วิจัยสามารถให้หลักการแนวคิดและทฤษฎีขององค์ความรู้ต่างๆ จากสำนักคิดที่หลากหลายมาใช้เป็นแนวในการวิจัยการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้ ทั้งที่นำไปเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ การวิจัยด้านอื่น และใช้การวิจัยเพื่อพิสูจน์หลักการ แนวคิด และทฤษฎีนั้นๆ ด้วย ทิศทางการวิจัยด้านการสอนภาษาไทยดังกล่าวนี้ สามารถบูรณาการกับพุทธวิธีสอนในทางพระพุทธศาสนาได้อย่างกลมกลืนและมีความสำคัญอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศีกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศีกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ส. เจริญการพิมพ์.
- ณิรดา เวชญาลักญณ์. (2565). **การบริหารหลักสูตรสถานศีกษาเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แคมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกฉัท จารุเมธีชน. (2535). **ภาษาไทยสำหรับครู**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.